

verzekeren

De woekerpolisakkoorden ontleed

Het woekerpolisakkoord met Aegon loopt behoorlijk uit de pas met de uitkomst van het vonnis van de Utrechtse arrondissementsrechter inzake het Aegon-product KoersPlan. Hoe kan dat?

Tekst: Kapé Breukelaar

In september 2008 was Delta Lloyd de eerste grote verzekeraar die een akkoord sloot over de kosten van de verkochte beleggingsverzekeringen. Met 300.000 polissen ging het om een relatief klein akkoord, want vier andere grote verzekeraars verkochten samen nog eens ruim vier miljoen polissen. Met deze oplossing werd een voorbeeld gesteld. Ombudsman Wabeke zat trots achter de tafel bij de persconferentie. Hij werd vergezeld door de directie van Delta Lloyd en vertegenwoordigers van Woekerpolisclaim en Verliespolis.

Toen de stichtingen Verliespolis en Woekerpolisclaim de ene na de andere grote schikking aankondigden, leek het dieptepunt van de woekerpolisaffaire achter de rug. Na Delta Lloyd volgden ASR, Nationale-Nederlanden en SNS Reaal. De verzekeraars schikten voor miljarden en beloofden deemoedig voortaan de kostenstructuur van alle 4,4 miljoen beleggingspolissen binnen de perken te houden. In juni 2009 ging ook Aegon, als laatste grote verzekeraar, overstag. Opnieuw werd als richtsnoer de aanbeveling van financieel ombudsman Jan Wolter Wabeke gehanteerd. Maar hoe gunstig is die aanbeveling eigenlijk?

Doorrekenen

Sinds eind 2004 adviseer ik stichting KoersPlandewegkwijt, met name bij de rekenkundige exercities die nu eenmaal nodig zijn bij zo'n complexe rechtszaak. De stichting vertegenwoordigt ongeveer 18.000 polishouders die deelnamen aan het product KoersPlan van Aegon-dochter Spaarbeleg. Een rechttoe rechtaan beleggingsverzekering, bedoeld als spaarpot voor de studie van de kinderen of als extraatje voor de oude dag. Dit najaar vroeg het stichtingsbestuur mij eens door te rekenen wat de gevolgen waren van het in juli door Aegon gesloten akkoord en de uitkomst te vergelijken met het vonnis dat de rechtbank in mei had gewezen.

Op basis van een aantal oorspronkelijke contracten en eindafrekeningen was het mogelijk de gevolgen van het akkoord en het vonnis exact te berekenen. Omdat de ene polis de andere niet is, varieerden de uitkomsten op basis van het vonnis tussen 9 procent en 23 procent extra eindkapitaal bovenop de reeds uitgekeerde bedragen. Gemiddeld zou de extra uitkering bovenop het eindkapitaal uitkomen op 13,92 procent.

Als we dat vergelijken met het door de stichtingen Verliespolis en Woekerpolisclaim trots gepresenteerde akkoord met Aegon, dan blijken de verschillen wel erg groot: gemiddeld levert het akkoord gedupeerden niet meer dan 1,99 procent extra uitkering op. In het beste geval zou de compensatie uitkomen op 9 procent extra eindkapitaal, in het

slechtste geval — en dat geldt voor bijna één derde van de gevallen — helemaal niets! In absolute getallen: de gemiddelde extra uitkering op basis van het akkoord zou uitkomen op 315 euro, tegen 2.206 euro als het vonnis van de rechtbank zou worden nageleefd. De vraag is of de gedupeerden dus wel zo blij moeten zijn met de door Verliespolis en Woekerpolisclaim gesloten deals.

Meest verkocht

Hoe belangrijk is de uitkomst van het onderzoek naar KoersPlan nu eigenlijk?

Belangrijker dan u wellicht denkt. Het product is goed voor ongeveer de helft van alle door Aegon verkochte woekerpolissen. Sterker nog, van alle woekerpolissen waarvoor de vijf grote verzekeraars een akkoord hebben gesloten, gaat het in 15 procent van de gevallen om een KoersPlan-product. Daarmee is KoersPlan een van de meest verkochte beleggingsverzekeringen. Maar wel de enige beleggingsverzekering waar bij de rechter over is geprocedeerd. De procedure startte overigens al in oktober 2005, ruim vóór de andere stichtingen zelfs maar bestonden.

Niet alleen Aegon, maar ook Verliespolis en Woekerpolisclaim hadden kritiek op het onderzoek. Volgens hen zou de berekening helemaal niet gemaakt kunnen worden en van een gemiddelde compensatie kon ook al niet gesproken worden. Leuk geprobeerd, maar het aardige van KoersPlan is nou net dat het product eind jaren '80 al werd verkocht en dat sindsdien een aantal van die vroege polissen tot uitkering is gekomen. Op basis van die einduitkering is het wel degelijk mogelijk om een zuivere vergelijking te maken. Hoewel het bedrag aan compensatie per overeenkomst verschilt — dat heeft dan te maken met geslacht, leeftijd, looptijd en inleg — kan uiteraard wel een gemiddelde worden berekend.

Verder schermen beide stichtingen met het 'brede draagvlak' van de achterban. Inderdaad heeft 98 procent van de achterban voor een akkoord gestemd. Alleen had niemand een flauw idee wat de concrete gevolgen waren van zulke akkoorden, want dat hadden de stichtingen en de verzekeraars er namelijk niet bij verteld. Om het in perspectief te plaatsen: op basis van de eerste vijf akkoorden werd een compensatie toegezegd van 2,165 miljard euro. Verdeeld over de 4,46 miljoen polissen is dat een gemiddeld bedrag van 485 euro per contract. Dit betekent dat ook de met andere verzekeraars gesloten woekerpolisakkoorden een schamele compensatie bieden. Iets meer dan bij KoersPlan, maar dat product kent gemiddeld dan ook contracten met een kleinere inleg en met meestal relatief korte looptijden.

Wat nu?

Bent u aangesloten bij een van de woekerpolisstichtingen, dan zou u naar mijn smaak eerst een indicatie moeten krijgen van de extra uitkering op einddatum. Pas dan kunt u immers bepalen of het zinvol is in te stemmen met de gesloten akkoorden. Op basis van de bekende gegevens zal de extra uitbetaling niet veel meer zal zijn dan 2 procent bovenop het eindkapitaal die uit het KoersPlan-onderzoek naar voren kwam. Naar schatting is al voor ruim 70 miljard euro ingelegd in woekerpolissen en veel van die polissen lopen nog jaren door. Voorzichtig geschat zal de eindwaarde van al die polissen zo'n 150 miljard euro bedragen. Dan is een bedrag van enkele miljarden een wel heel povere compensatie. Zeker als u bedenkt dat de verzekeraars — ook na het in werking

treden van de akkoorden — nog steeds zo'n 2,5 procent aan kosten in rekening mogen brengen, ieder jaar weer.

Opmerkelijk

Tot slot nog dit: het is opmerkelijk dat elk van de stichtingen Verliespolis en Woekerpolisclaim van elke verzekeraar 350.000 euro hebben ontvangen. Bij vijf verzekeraars is dat dus 1,75 miljoen per stichting, en dan heb ik nog niet gekeken naar de miljoenen aan inschrijfgelden die de gedupeerden betaalden. Weliswaar krijgen die laatsten na het uitbrengen van hun stem een bedrag van 50 euro teruggestort, alleen komt dat bedrag niet van de stichtingen maar uit de zak van de verzekeraars. Is dat extra geld dan nodig voor controle van de uitvoering van de gesloten akkoorden? Nee, per stichting mag daarvoor nog eens apart tot maximaal zes ton in rekening worden gebracht — wederom per verzekeraar. Dat kan dus oplopen tot in totaal nog eens 6 miljoen, waarmee de schijn wordt gewekt dat het sluiten van de akkoorden het aantrekkelijkst is voor de stichtingen zelf. En dat is nou net het soort schijn dat je beter kunt vermijden.

CONCLUSIE

Het lijkt erop dat de woekerpolisakkoorden weinig om het lijf hebben. De te verwachten compensatie op einddatum is gering, en bovendien kunnen de verzekeraars nog steeds hoge kosten in rekening brengen. Wie meer wil zal naar de rechter moeten: individueel of via (weer) een nieuwe belangenbehartiger als die er komt. Het woekerpolisdossier is dus nog lang niet gesloten.